

Věra TRNÍKOVÁ, První český učitelský ústav na jihu Čech. Učitelský ústav v Soběslavi v letech 1871-1948. Diplomová práce PF JU, Historický ústav Filozofické fakulty, České Budějovice 2013, 181 s. (včetně 54 příloh).

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomantka Věra Trníková pojala svou diplomovou práci *První český učitelský ústav na jihu Čech. Učitelský ústav v Soběslavi v letech 1871-1948* jako podnětný a svým způsobem zajímavý pohled na vznik a činnost učitelského ústavu v Soběslavi, prvního jihočeského učitelského ústavu s českým vyučovacím jazykem. Toto Pedagogium, které bylo původně založeno v Táboře, bylo již rok po svém vzniku přeloženo do Soběslavi, kde působilo dalších 77 let. Autorka ve svém bádání zjistila, že zdejší ústav umožnil během své činnosti získat řádné vzdělání a složit maturitní zkoušku přes 4 tisíce budoucích učitelů obecných a měšťanských škol, což představuje průměrně asi 52 osob na jeden rok. Soběslavské pedagogium během své dlouhé existence zažilo i rozdílná období své existence. Nejdelší bylo období 1877-1918, kdy sloužilo monarchii, následovalo období první československé republiky 1918-1938, a krátká období, půlrok druhé republiky 1938-1939, období protektorátu, vlády nacistů a druhé světové války 1939-1945 a období tzv. třetí republiky 1945-1948. Autorka se snažila ukázat jistá dobová specifika ve vztahu studující a škola, včetně průběhu školního roku a jednotlivých vyučovacích předmětů. Zajímavá a přínosná jsou hlediska sociálního původu, náboženské příslušnosti, předchozího vzdělání, teritoriálního původu a ubytování (bydlení) studentstva. Nebyla opomenuta ústavní každodennost i mimoškolní aktivity, pozice ústavních vyučujících a také propojení města a školy.

Diplomantka práci, vedle Úvodu a Závěru, rozdělila do deseti výstižných kapitol, které dále ještě potřebně specifikovala (Přehled dějin školství v českých zemích od konce 18. století do 40. let 20. století, vzdělání učitelů v českých zemích 1774-1948, dějiny Soběslavi a jeho školství, vývoj a proměny učitelského ústavu, organizace školního roku a vyučovacích předmětů, studenti pedagogia, pedagogický sbor, školní každodennost i mimoškolní aktivity, škola město). Závěr (s. 171-174) je stručnou rekapitulací výsledků DP, včetně možností dalšího výzkumu. Následuje Seznam pramenů a literatury (s. 175-178) a Seznam příloh (s. 179-181).

Diplomantka Věra Trníková se ve své práci dokázala úspěšně vypořádat s náročností tématu a zejména se značným rozsahem archivních materiálů. Její práce je proto jak volbou tématu, tak i vědeckou závažností, teoretickým, metodologickým a heuristickým uchopením tematiky, potřebnou schopností autorky interpretovat zjištěné poznatky, a to jak v rámci zkoumaného ústavu, tak také i v širším výkladovém kontextu, značně přínosná! Při studiu dějin každodennosti bylo využito dostupných narativních pramenů, a z nich pak vyplývajících vazeb, vztahů a souvislostí. Předložená práce je také svědectvím o opravdovém a poctivém autorčině zaujetí tématem. Na prameny uložené v SOKA Tábor navazuje i patřičně obsáhlá literatura. Také v seznamu pramenů a literatury neshledávám žádných chyb. Autorčin text i výklad je přehledný, přináší nám informace nezbytné pro logické a kontinuální pochopení textu práce. Nedílnou součástí práce je seznam příloh a další textové (5), tabulkové a grafické přílohy (40) a také obrazové přílohy (8), uvedené na konci celé práce, ji velmi vhodně doplňují a jsou její nedílnou a potřebnou výkladovou a dokumentační součástí. Mohu proto konstatovat, že autorka zásady historikova řemesla úspěšně zvládla, včetně náležitě provedeného poznámkového aparátu. Také formální stránka je bez vad na kráse. Na paní diplomantku mám následující dotaz: *Jak na Vás zapůsobilo srovnání propadání jeho studentů/tek, když zlomovým datem byl rok 1918 a o čem tato Vámi uvedená data vypovídají?*

Doporučuji předloženou DP také poslat jako soutěžní práci do soutěže o „Cenu Edvarda Beneše“ v Sezimově Ústí v oboru historie 20. století. Dávám také na zvážení, jak vedoucího práce, tak i autorčino, zda by svou práci, pochopitelně po ještě dalším jejím dopracování a rozšíření, nechtěla přihlásit ke SRZ. Diplomovou práci Věry Tvrdíkové proto jednoznačně **doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.**

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.

České Budějovice 21. ledna 2013